

IZ ORNITOLOŠKE BELEŽNICE

From the ornithological notebook

SLOVENIJA / SLOVENIA

SIVA GOS *Anser anser*

Greylag Goose – In December 2017 and January 2018 more than 1000 Greylag Geese were present at the Medvedce reservoir, with up to 1,928 individuals counted on 4 Jan 2018. On that day, 494 White-fronted Geese were also observed. This is the highest number of Greylags counted so far in Slovenia and the highest number of any geese since the end of the 1990s.

Največje število gosi pri nas je bilo doslej zabeleženo na Ormoškem jezeru, in sicer v 90. letih 20. stoletja, ko so gosi tam redno prezimovale. Takrat se je občasno zbralo do 5000 gosi različnih vrst (ŠTUMBERGER 2000, ŠTUMBERGER 2001). V tistem času so bila visoka števila (2380) gosi zabeležena tudi na Ptujskem polju (BOMBEEK 2001). Konec 90. let so na Dravi prevladovala njivske gosi *Anser fabalis*. Sivih gosi je bilo doslej največ zabeleženih na preletu (okoli 1300) nad Ptujskim jezerom (ŠTUMBERGER 1995), več kot 1000 v Škocjanskem zatoku (ŠKORNIK 1982) ter do 700 na Ormoškem jezeru (ŠTUMBERGER 2000). V zadnjem času so jate več kot sto sivih gosi manj pogoste (DENAC *et al.* 2011), zabeležene pa so bile na Cerkniškem jezeru (BORDJAN 2012), ribniku Komarnik (R. ŠIŠKO *pisno*) in na Ptujskem jezeru (L. BOŽIČ *pisno*). Na zadrževalniku Medvedce so bile sive gosi med 2002 in 2008 preletnice in zimske gostje z maksimumom nekaj deset osebkov (BORDJAN & BOŽIČ 2009). Od leta 2012 pa število sivih gosi narašča. Tako je bil maksimum v letu 2012 121 osebkov, 2013 327 osebkov, 2014 366, 2015 496, 2016 pa že 627 osebkov. Jeseni 2017 in pozimi 2017/2018 je število sivih gosi doseglo nov višek. Prve gosi so se jeseni pojavile sredi septembra in število je počasi naraščalo do viška 4. 1. 2018, ko smo našli 1928 sivih gosi. Več kot 1000 gosi je bilo zabeleženih od sredine decembra vse do konca januarja, potem pa močno upadlo na 280 osebkov v začetku februarja, morda zaradi otoplitve. Tega dne je bilo prešteti še 494 beločelih gosi. Gosi so prenočevale znotraj zadrževalnika, prehranjevale pa so se deloma na njivskih površinah v okolici zadrževalnika, deloma ob

robu obrežne vegetacije na južni in zahodni strani vodne površine. Število sivih gosi je najvišje kadarkoli prešteto doslej v Sloveniji in najvišje število gosi katerekoli vrste po koncu 90. let.

Dejan Bordjan, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire, Biotehniška fakulteta, Univerza v Ljubljani, Večna pot 83, SI-1000 Ljubljana, e-mail: dejan.bordjan@gmail.com

RJASTA KOZARKA *Tadorna ferruginea*

Ruddy Shelduck – one observed on 23 Apr 2018 on Medvedce water reservoir (NE Slovenia). This is the second observation for the site and a rare one for Slovenia; accepted by the Slovenian Rarities Committee (Category C5)

Rjasta kozarka je redka vrsta Slovenije s 15 potrjenimi opazovanji v kategoriji C (HANŽEL 2017). Dne 23.4.2018 sem opazil eno rjasto kozarko na zadrževalniku Medvedce (SV Slovenija). Zgodaj zjutraj je počivala na vodni površini in se oglašala. Kmalu je zletela in začela krožiti. Bila je zelo vznemirjena. Po kakih petih minutah je odletela proti severu. Ptica ni kazala znakov, na podlagi katerih bi lahko sklepal, da gre za ubežnico. Ali je bil opazovani osebek iz naturalizirane ali pa iz naravne populacije, ni mogoče trditi z vso gotovostjo. Sicer gre za drugo opazovanje vrste na zadrževalniku (BORDJAN & BOŽIČ 2009).

Dejan Bordjan, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire, Biotehniška fakulteta, Univerza v Ljubljani, Večna pot 83, SI-1000 Ljubljana, e-mail: dejan.bordjan@gmail.com

MOŠKATNA BLEŠČAVKA *Cairina moschata*

Muscovy Duck – A female with downy young observed near Bela village in Tuhinje valley on 26 Aug 2018; this is the fourth breeding record in Slovenia, confirmed by the Slovenian Rarities Committee (Category E)

Moškatna bleščavka je v Evropi tujerodna vrsta iz Srednje in Južne Amerike (CARBONERAS & KIRWAN 2017), ki se vse pogostejše pojavlja tudi v Sloveniji (npr.: HANŽEL 2017). Doslej so bila dokumentirana opazovanja štirih

gnezditve vrste. Tri so bila sicer v bližini naselij, vendar je šlo za prosto gibajoče se osebkke, v enem primeru pa za opazovanje družine na dvorišču (ATLAS PTIC 2018A). Iz tega je vidna težavnost odločitve, kdaj gre za ubežnico in kdaj še vedno za domačo ptico (VREZEC 2001). Dne 26. 8. 2018 sem se peljal skozi Tuhinjsko dolino in pri zaselku Bela pri Motniku v daljavi opazil vozilo z vklopljenimi vsemi štirimi smerokazi. Iz previdnosti sem upočasnil in opazil, da dvojce vozil stoji na nasprotnem pasu. Ko sem pripeljal bliže, sem videl, da je na cestišču črno-bela raca s puhastimi mladiči. Tudi sam sem moral ustaviti in počakati, da je skupina odracala čez cestišče proti potoku Motniščica. Najbližja hiša je bila oddaljena slabih sto metrov. Verjetno je opazovana samica dvoriščna ptica, ki je gnezdila prosto v naravi. Torej gre za četrti primer gnezdenja vrste zunaj dvorišča in prvi v avgustu. Doslej so bila gnezdenja zabeležena eno v juniju (ATLAS PTIC 2018), dve v juliju (PODHRAŠKI 2014, A. KOTNIK *pisno*) in eno v septembru (BORDJAN 2015).

Dejan Bordjan, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire, Biotehniška fakulteta, Univerza v Ljubljani, Večna pot 83, SI-1000 Ljubljana, e-mail: dejan.bordjan@gmail.com

RIBJI OREL *Pandion haliaetus*

Osprey – one migrating individual observed at Rzenik, Velika planina (1650 m a.s.l.) on 4 Apr 2017; a rare alpine record for Slovenia

Ribji orli se čez Slovenijo selijo od marca do maja (BORDJAN 2012). Običajno se zadržujejo ob jezerih in manjših ribnikih, tudi potokih. Večina do konca maja zapusti Slovenijo, negnezdeče osebkke pa lahko vidimo

Slika 1 / Figure 1: Ribji orel / Osprey *Pandion haliaetus*, Rzenik, Velika planina (1650 m n. v.), 4. 4. 2017 (foto: D. Grohar)

tudi kasneje. Dne 4. 4. 2017 sem en osebek opazoval na planini Rzenik na Veliki planini na nadmorski višini 1650 m (slika 1). Proti vrhu sem zagledal, kako se spreletava nad krošnjami smrek in macesnov in ob termiki pridobiva višino. V sistematični raziskavi selitve ujed na Breginjskem Stolu ribji orel sicer ni bil zabeležen (DENAC 2010), vendar je raziskava potekala že po višku selitve te vrste. Na avstrijskem Štajerskem vrsto redno opazujejo na selitvi v visokogorju z najvišjima opazovanjema na 1950 oz. 2100 metrih nadmorske višine. Selitev ribjih orlov na tej nadmorski višini torej ni redkost, vendar jo je težko spremljati zaradi pomanjkanja rednih opazovalcev v visokogorju.

Dejan Grohar, Britof 21, SI-4000 Kranj, Slovenija, e-mail: dejan.grohar@gmail.com

ŠKOLJKARICA *Haematopus ostralegus*

Oystercatcher – One migrating individual observed on 2 Sep 2018 near Vrhnika (central Slovenia); the first observation for Ljubljansko barje; record accepted as a regional rarity by the Slovenian Rarities Committee

Školjkarica je vrsta, ki jo komisija za redkosti obravnava kot regionalno redkost (HANŽEL 2017). Dne 2. 9. 2018 sem bil navzoč pri obročkanju ptic na Ornitološki postaji pri Vrhniki. Jutranja oblačnost se je dopoldan pričela umikati. V zraku so se pojavili sršenarji *Pernis apivorus* in se počasi začeli pomikati proti zahodu in jugozahodu. Skupaj sem jih v slabi uri naštel 18. Kmalu za prvo skupino sršenarjev je s severa naravnost proti nam priletela ptica, ki zaradi leta in oblike ni sodila na Barje. Skozi daljnogled sem videl večjega pobreznika s precej močnim, ravnim, dolgim kljunom, črno glavo in belim trupom. Ob zamahu pa se je videla še črna zgornja stran peruti z očitno belo črto. Ptica nas je brez glasu preletela, se obrnila proti jugozahodu in izginila. Gre za prvo opazovanje vrste na Ljubljanskem barju (TOME *et al.* 2005) in redkejšje jesensko opazovanje v Sloveniji (ŠKORNIK 2012, ATLAS PTIC 2018). Omeniti velja, da je bila školjkarica v tem času (29. 8. in 4. 9. 2018) opazovana tudi na akumulaciji Brežice (ATLAS PTIC 2018B).

Dejan Bordjan, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire, Biotehniška fakulteta, Univerza v Ljubljani, Večna pot 83, SI-1000 Ljubljana, e-mail: dejan.bordjan@gmail.com